

**NEKAJ
STATISTIČNIH
PODATKOV
O ČLANIH
ZK SLOVENIJE**

V osebno informacijo
udeležencem VII. kongresa ZKS

Nekaj statističnih podatkov o članih ZK Slovenije

Ljubljana, marec 1974

Brošuro je pripravila služba za evidenco in statistiko pri CK ZKS z namenom, da predloži udeležencem kongresa nekaj statističnih podatkov o članih Zveze komunistov Slovenije.

Ponatis prepovedan.

Objavo podatkov, vsebovanih v tej brošuri, dovoljuje samo služba za informacije pri CK ZKS.

Tisk: ČGP »Delo«, Ljubljana 1974.

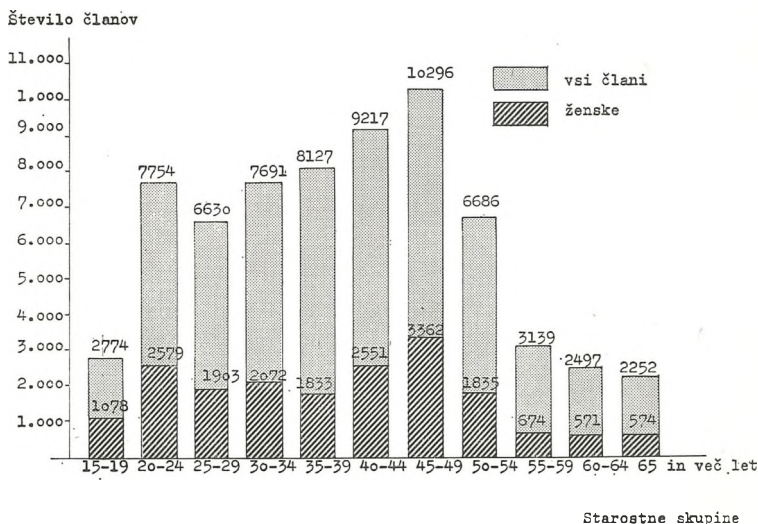
Statistični podatki o članih ZKS se nanašajo na stanje 31.12.1973. Ni namen, da bi s podatki globlje proučili posamezna vprašanja, temveč prikazali le nekatere značilnosti in medsebojne primerjave. S popisom članstva februarja lani smo si v Zvezi komunistov Slovenije ustvarili solidno podlago podatkov o članih, saj nam omogočajo izdelavo najrazličnejših analiz in študij, proučevanje gibanja članstva, socialne sestave članstva ter primerjave sestave članstva s sestavo prebivalstva v Sloveniji. Omejili se bomo zlasti na republiške sumarne podatke, čeprav obstaja vrsta podatkov tudi za občinske organizacije ZKS. Na tej podlagi bomo poskušali ugotavljati nekatere težnje in značilnosti.

Starostna sestava članov ZK Slovenije

Po starosti so člani razvrščeni v skupine po 5 let. Največja zgoščenost članov se giblje v starosti od 35 do 49 let, in sicer 41,2 %. Starejših članov je v ZK 21,6 %, mlajših pa 36,2 %. Značilno je, da število po starostnih skupinah narašča vse do 50. leta. To je normalno in razumljivo, saj v tej starosti in še čez sprejemamo nove člane v ZKS ne glede na njihov poklic, izobrazbo in delo, ki ga opravljajo, kar kažejo tudi podatki o novo sprejetih članih. Poleg tega moramo pri tem upoštevati, da izhaja ravno iz starostne skupine 45 do 50 let največ borcev NOB. Število članov, starejših od 50 let, naglo pada od skupine do skupine.

Med člani ZKS je 28,38 % žensk. Razmerje po spolu se vidno razlikuje po posameznih starostnih skupinah. Največ je žensk med

Starostna sestava članov ZKS

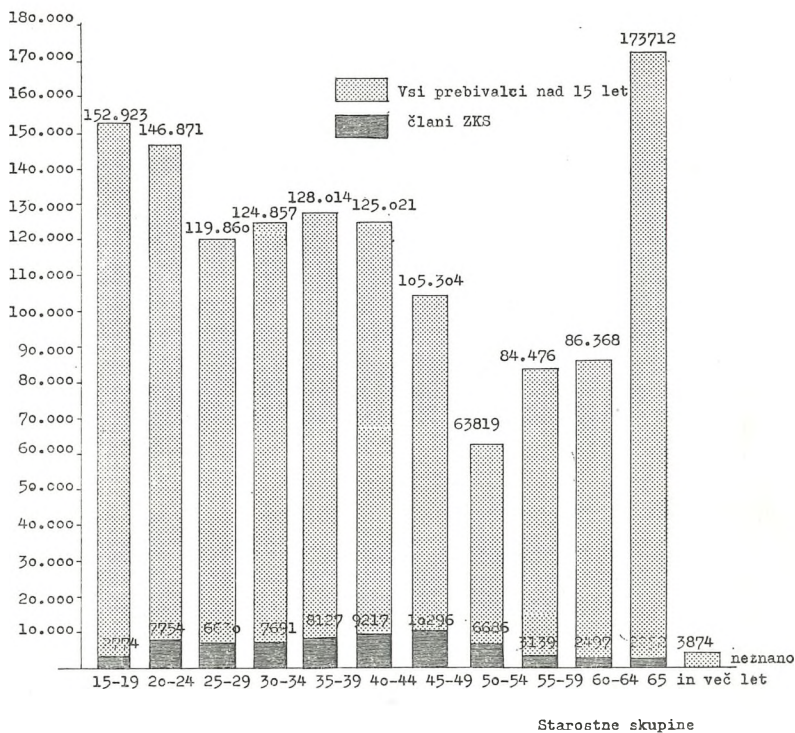
Starostna sestava članov ZKS in prebivalcev starejših od 15 let

Starost	člani ZKS		Prebivalci nad 15 let		% članov ZK od prebivalcev
	štev.	%	štev.	%	
Skupaj vsi	67 069	100	1 311 225	100	5,1
žen.	19 035	100	687 723	100	2,7
15—19 let	2 774	4,1	152 923	11,7	1,8
	1 078	5,7	74 076	10,8	1,4
20—24 let	7 754	11,6	146 871	11,2	5,2
	2 579	13,5	70 213	10,2	3,6
25—29 let	6 630	9,9	119 860	9,1	5,5
	1 903	10,0	57 625	8,4	3,3
30—34 let	7 691	11,5	124 857	9,5	6,1
	2 072	10,9	60 234	8,8	3,4
35—39 let	8 127	12,1	128 014	9,8	6,3
	1 833	9,6	63 427	9,2	2,8
40—44 let	9 217	13,7	125 021	9,5	7,3
	2 551	13,4	64 695	9,4	3,9
45—49 let	10 296	15,4	105 304	8,0	9,7
	3 362	17,7	60 923	8,9	5,5
50—54 let	6 686	10,0	63 819	4,9	10,4
	1 835	9,6	36 373	5,3	5,0
55—59 let	3 139	4,7	84 476	6,4	3,7
	674	3,5	46 982	6,8	1,4
60—64 let	2 497	3,7	86 368	6,6	2,8
	571	3,0	47 910	7,0	1,1
65 in več let	2 252	3,4	173 712	13,2	1,2
	574	3,0	105 265	15,3	0,5
neznano	6	—	3 874	0,3	0,1
	3	—	1 922	0,3	0,1

mladimi člani ZKS do 19. leta, kar 38 %. Zatem število žensk poprečno pada vse do 39 let skoraj kontinuirano, ko jih je med člani samo še 22 %. Odtod se razmerje žensk spet poveča na 32 % pri starosti do 50 let, nato spet pade na 21 %—23 %. Ta razmerja kažejo, da pri sprejemanju mladih članov (zlasti v šolah) enakopravno obravnavamo sprejem žensk v ZKS, v poznejših letih pa pogosteje sprejemamo moške kot ženske, zaradi česar število žensk med člani upada.

Starostna sestava članstva ZKS v primerjavi s prebivalstvom nad 15 let

Število prebivalcev
oz. članov ZKS

Primerjava podatkov s prebivalstvom nad 15 let pove, da je članov ZKS med vsemi 5,1 %. Število prebivalcev po istih starostnih skupinah se giblje drugače kot število članstva ZKS. Med prebivalstvom je prav v starostnih skupinah največje koncentracije članov manj prebivalcev. To je seveda pogojeno z razvojem organizacije ZKS.

* Vsi podatki v tej brošuri o prebivalstvu se nanašajo na stanje iz leta 1971 (na popis prebivalstva) zato niso povsem primerljivi s podatki o članih ZKS.

Sestava članov ZKS po letih sprejema

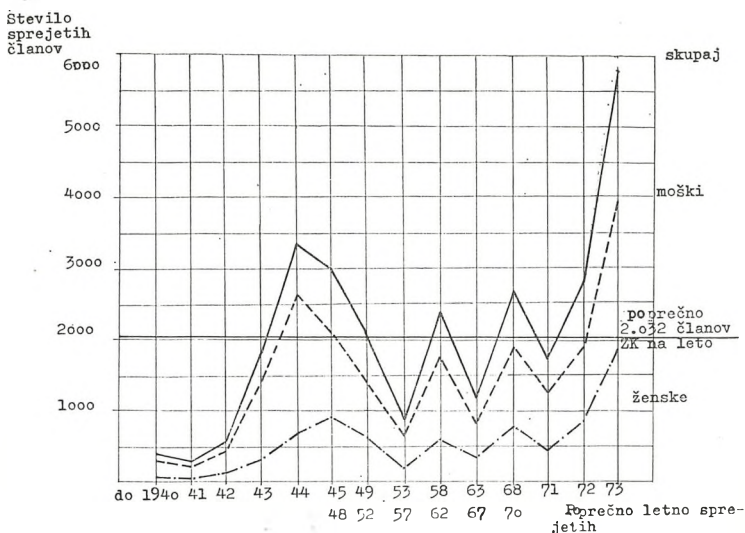
Sprejem novih članov v ZK Slovenije je tesno povezan s prizadevanji organizacije za njeno obnavljanje in rast ter za utrjevanje njene družbenopolitične vloge.

Po podatkih ugotavljamo, da se je število novih članov zelo hitro povečevalo vse do leta 1948. V prvih letih vojne je sprejem v najtežjih razmerah dosegel že leta 1943 kar 1822 novih članov, v poznejših letih, do leta 1948, pa je presegel 3000 novih članov na leto. V naslednjih letih je sprejem novih članov nihal po petletnih časovnih obdobjih vse do leta 1971. Po tem času opazimo v ZKS močan porast števila članov. Leta 1972 je bilo sprejetih v ZKS že prek 4000 novih članov, leta 1973 pa celo prek 4500, kar je hkrati

Člani ZKS po letih sprejema

Leto sprejema v ZK	Sprejetih članov ZKS						Poprečno sprejetih v posameznih letih		
	skupaj		moški		ženske		skup.	moš.	žen.
	štev.	%	štev.	%	štev.	%			
do 1940	384	0,6	322	0,7	62	0,3	384	322	62
1941	229	0,3	188	0,4	41	0,2	229	188	41
1942	549	0,8	433	0,9	116	0,6	549	433	116
1943	1 822	2,7	1 426	2,9	396	2,1	1 822	1 426	396
1944	3 340	5,0	2 638	5,5	702	3,7	3 340	2 638	702
1945—1948	12 070	18,0	8 380	17,4	3 690	19,4	3 017	2 095	922
1949—1952	8 427	12,6	5 767	12,0	2 660	14,0	2 107	1 442	665
1953—1957	4 231	6,3	3 272	6,8	959	5,0	848	657	191
1958—1962	11 823	17,6	8 823	18,4	3 000	15,8	2 364	1 764	600
1963—1967	5 887	8,8	4 040	8,4	1 847	9,7	1 177	808	369
1968—1970	8 062	12,0	5 681	11,8	2 381	12,5	2 687	1 894	793
1971	1 725	2,6	1 257	2,6	468	2,5	1 725	1 257	468
1972	2 801	4,2	1 919	4,0	882	4,6	2 801	1 919	882
1973	5 719	8,5	3 888	8,1	1 831	9,6	5 719	3 888	1 831
skupaj ponovno sprejeti	67 069	100	48 034	100	19 035	100	—	—	—
	2 424	3,6	1 999	4,1	425	2,2	—	—	—

Sestava sedanjih članov ZKS po letih sprejema v ZKJ

največji porast članov ZKS v zadnjih petih letih. Pri tem je treba posebej poudariti, da so organizacije zveze komunistov posvečale temu vprašanju posebno skrb skozi vse leto v povezavi z utrjevanjem zveze komunistov in v zvezi s povečano družbenopolitično vlogo ZK. V tem je prav gotovo posebna kvaliteta, saj je sledila ustreznejši organiziranosti zveze komunistov in njeni večji aktivnosti po pismu predsednika Tita in 21. seji predsedstva Zveze komunistov Jugoslavije.

Narodnostna sestava ZKS

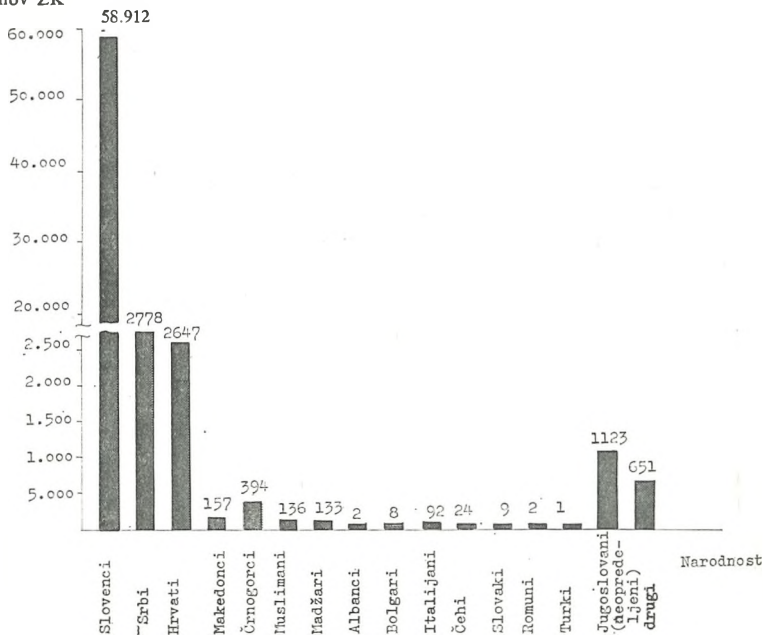
Med člani ZKS so zastopani vsi narodi in narodnosti, ki živijo v Sloveniji. Med člani je 87,8 ‰ Slovencev, 4,1 ‰ Srbov, 3,9 ‰ Hrvatov, 0,6 ‰ Črnogorcev ter člani drugih narodnosti in narodnostnih skupin. Kar zadeva navzočnost prebivalcev in s tem tudi članov ZK drugih narodnosti v Sloveniji, je značilno, da ne gre za njihovo grupiranje po večjih naseljih, pač pa so razporejeni po vseh občinah (razen narodnostnih manjšin). V ZKS so člani teh narodnosti povezani v tistih krajih, kjer delajo in živijo. Med člani ZKS je relativno

Člani ZKS po narodnosti in primerjava z vsemi prebivalci

Narodnost	Člani ZK				Prebivalci	
	vsi		ženske		število	‰
	štev.	‰	štev.	‰		
Skupaj	67 069	100	19 035	100	1 727 137	100
Slovenci	58 912	87,8	17 506	92,0	1 624 029	94,0
Srbi	2 778	4,1	461	2,4	20 521	1,18
Hrvati	2 647	3,9	476	2,5	42 657	2,46
Makedonci	157	0,2	27	0,1	1 613	0,09
Črnogorci	394	0,6	63	0,3	1 978	0,11
Muslimani	136	0,2	6	0,0	3 231	0,18
Madžari	133	0,2	34	0,1	9 785	0,56
Albanci	2	0,0	—	—	1 281	0,07
Bolgari	8	0,0	1	0,0	139	0,00
Italijani	92	0,1	11	0,0	3 001	0,17
Čehi	24	0,0	8	0,0	445	0,02
Slovaki	9	0,0	1	0,0	85	0,00
Romuni	2	0,0	—	—	43	0,00
Turki	1	0,0	—	—	53	0,00
Jugoslovani (neopredeljeni)	1 123	1,7	273	1,4	12 522	0,72
drugi	651	1,0	168	0,9	5 754	0,33

Sestava članov ZKS po narodnosti

Število članov ZK

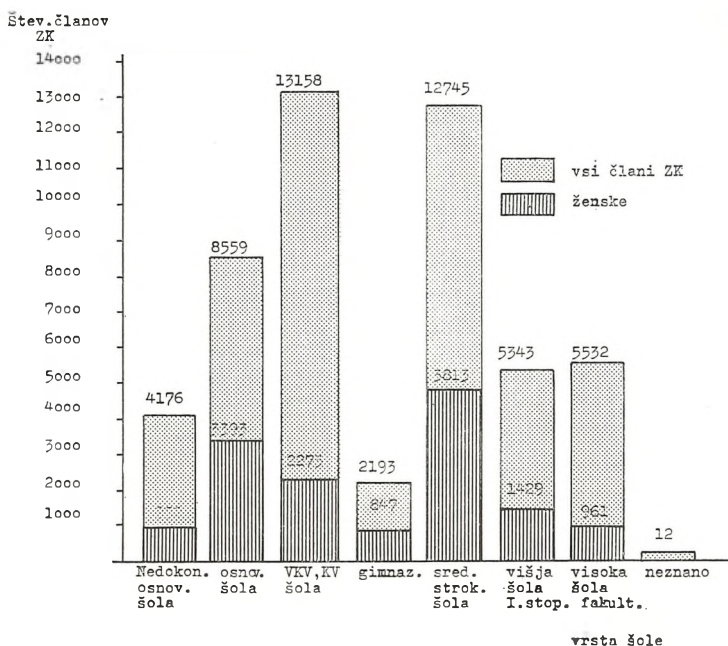
najmanj Albancev, seveda glede na število prebivalcev te narodnosti v Sloveniji.

Poprečno je med vsemi prebivalci 3,88 % članov ZK. Primerjava poprečnega števila članov po narodnostih pa kaže, da so manj od tega poprečja zastopani v ZKS Madžari, Albanci in Slovaki, prek tega poprečja pa člani vseh drugih narodov in narodnosti, ki živijo v SRS. Največji odstotek članov ZK je med Črnogorci, Srbi in Italijani, veliko nad poprečjem pa so zastopani tudi Jugoslovani (neopredeljeni). To pomeni, da je ZKS enako odprta za vse narodnosti, ki živijo v Sloveniji.

Zaposleni člani ZKS po šolski izobrazbi in primerjava z zaposlenimi prebivalci

Zaposlenih članov ZKS je 51.718 ali 77,1 %, t. j. velika večina vseh članov. Med zaposlenimi člani je 13.688 žensk ali 26,4 %. Vse to kaže, da je ZKS vključena aktivno v družbenoekonomske procese preobrazbe in graditve naše družbene skupnosti. Sestava teh članov po šolski izobrazbi je ugodnejša od vsega zaposlenega prebivalstva, kar pomeni, da si je ZKS prizadevala vključevati v svoje vrste predvsem najbolj aktivne delavce vseh stopenj šolske izobrazbe.

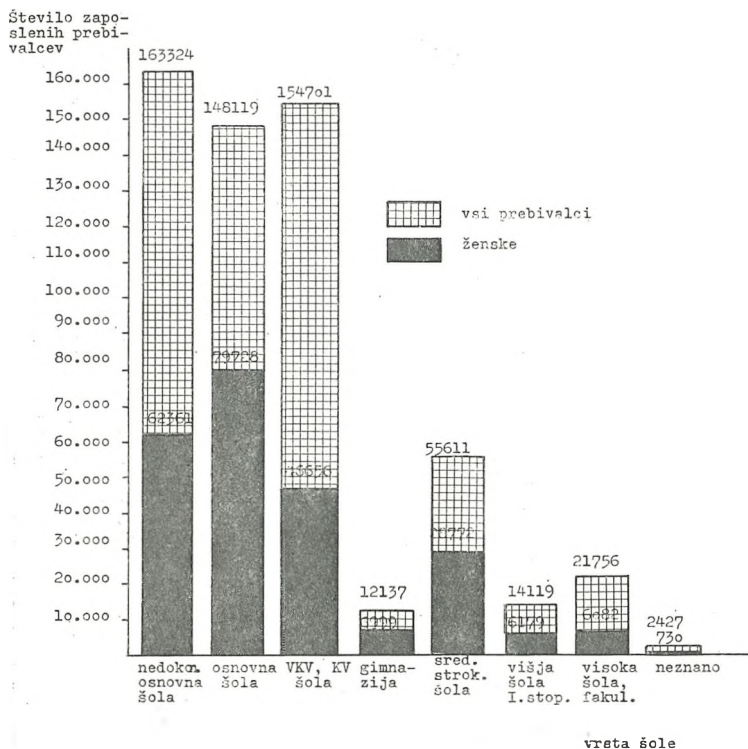
Sestava članov ZKS po šolski izobrazbi

Zaposleni člani ZKS po šolski izobrazbi v primerjavi z zaposlenimi prebivalci

Šolska izobrazba	Člani ZK				Zaposleni 1971				% članov ZK od zaposlenih prebivalcev	
	vsi		ženske		vsi		ženske		vsi	ženske
	štev.	%	štev.	%	štev.	%	štev.	%		
Skupaj	51 718	100	13 668	100	572 194	100	237 517	100	9,0	5,7
Manj kot 8 razr. osnovne šole	4176	8,1	952	7,0	163 324	28,5	62 361	26,2	2,5	1,5
Osnovna šola	8559	16,5	3393	24,8	148 119	25,8	79 728	33,5	5,7	4,2
Šola za VKV in KV	13 158	25,4	2273	16,6	154 701	27,0	46 656	19,6	8,5	4,8
Gimnazija	2193	4,2	847	6,2	12 137	2,1	6999	2,9	18,0	120
Sred. strok. šole	12 745	24,6	3813	27,9	55 611	9,7	28 772	18,1	22,9	13,2
Višje šole I. stop.	5343	10,3	1429	10,5	14 119	2,4	6179	2,6	37,8	20,1
Fakultete in visoke šole	5532	10,0	961	7,0	21 756	3,8	6082	2,5	25,4	15,8
Neznano	12	0,0			2427	0,4	730	0,3	0,5	—

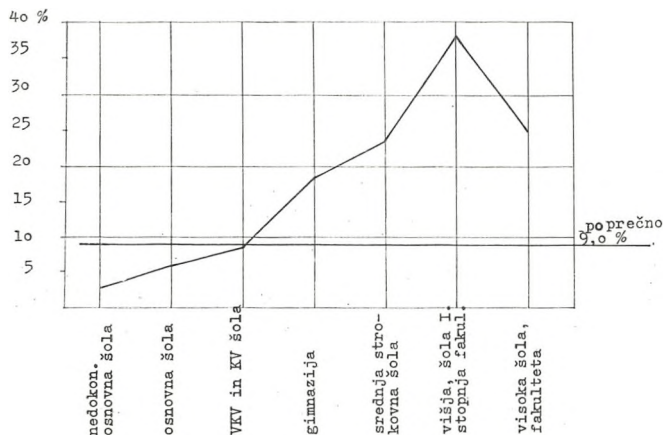
Sestava zaposlenih prebivalcev po šolski izobrazbi

Najštevilnejša skupina članov ZKS so visokokvalificirani in kvalificirani delavci (25,4 %), nato člani s srednjo strokovno šolo, dokončano osnovno šolo, visoko in višjo šolo ter končno z nedokončano osnovno šolo. Do podobnih ugotovitev pridemo, če primerjamo doseženo stopnjo strokovne izobrazbe ali kvalifikacije med zaposlenimi in vsemi člani, oziroma med člani ZKS ter prebivalstvom.

Glede na to, da je velika večina članov ZKS zaposlenih, je razumljivo, da je razmerje med zaposlenimi člani ZKS in vsemi zaposlenimi mnogo ugodnejše in znaša celo 9,0 %. Zaradi tega, ker je sestava zaposlenih članov ZKS drugačna od sestave vseh zaposlenih, je procentualna zastopanost zaposlenih članov ZK med vsemi zaposlenimi temu ustrežna in se giblje v mejah od 2,5 % pri članih z

Procentualna zastopanost zaposlenih članov ZK med vsemi zaposlenimi prebivalci po šolski izobrazbi

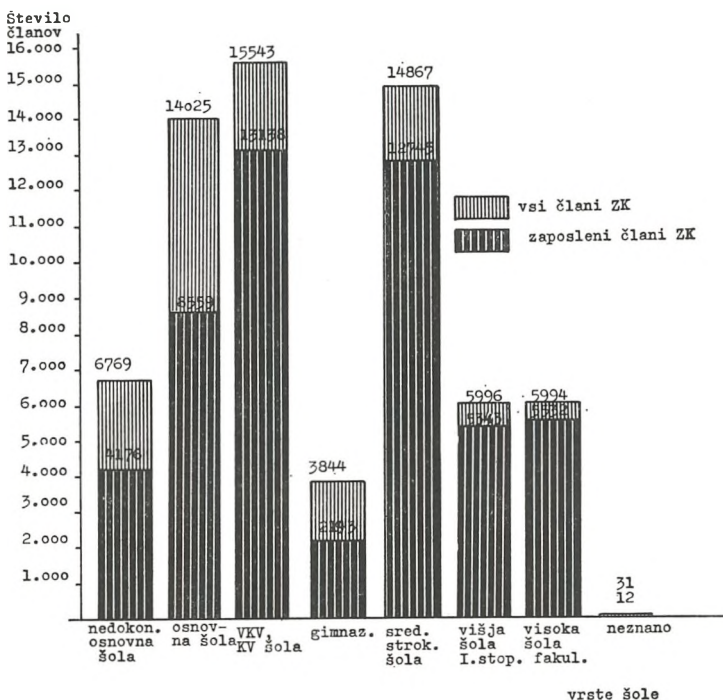

nedokončano osnovno šolo do 22,9 % pri članih s srednjo strokovno šolo in 37,8 % pri članih z višjo šolo oz. I. stopnjo fakultete. Zastopanost članstva je v vseh stopnjah šolske izobrazbe zaposlenih prebivalcev vsekakor pozitivna.

Člani ZKS po šolski izobrazbi

Sestava vseh članov po šolski izobrazbi se nekoliko razlikuje od sestave zaposlenih članov ZKS. Značilno je, da odstotek zaposlenih članov po posameznih kategorijah šolske izobrazbe raste glede na stopnjo šolske izobrazbe. Med člani z nedokončano in dokončano osnovno šolo je zaposlenih okrog 61 %, VKV in KV delavcev 84,5 % ter članov z višjo in visoko šolsko izobrazbo 89 % oz. 92 %.

Razmerje med vsemi člani ZKS in zaposlenimi člani po šolski izobrazbi

Člani ZKS po šolski izobrazbi

Šolska izobrazba	Vsi člani ZKS				Zaposleni člani ZKS				% zaposlenih članov ZK v odnosu na vse člane
	vsi		ženske		vsi		ženske		
	štev.	%	štev.	%	štev.	%	štev.	%	
Skupaj	67 069	100	19 035	100	51 718	100	13 668	100	77,11
Manj kot 8 razr. osnovne šole	6769	10,1	1910	10,0	4176	8,1	952	7,0	61,69
Osnovna šola	14 025	20,9	5751	30,2	8559	16,5	3393	24,8	61,02
Šola za VKV in KV	15 543	23,1	2856	15,0	13 158	25,4	2273	16,6	84,52
Gimnazija	3844	5,7	1527	8,0	2193	4,2	847	6,2	57,04
Sred. strokovne šole	14 867	22,1	4377	22,8	12 745	24,6	3813	27,9	85,72
Višja šola I. st.	5996	8,9	1567	8,2	5343	10,3	1429	10,5	89,10
Fakulteta in visoka šola	5994	8,9	1038	5,4	5532	10,7	961	7,0	92,29
Neznano	31	0,2	9	0,0	12	0,0	—	—	38,70

Najmanj je zaposlenih članov z gimnazijo, okrog 57 ^o/_o. Iz teh podatkov sklepamo, da sestava članov zunaj dejavnosti po stopnji šolske izobrazbe nekoliko slabi, pomeni pa tudi, da smo v našem družbenem razvoju ustvarili neprimerno boljše razmere za študij, kot so jih imeli člani ZK oz. naši delovni ljudje pred leti. Iz podatkov namreč izhaja, da so zunaj dejavnosti pretežno starejši člani in študentje.

Primerjava podatkov o šolski izobrazbi in primerjava podatkov o stopnji strokovne izobrazbe ali kvalifikacije članstva ZKS kaže na manjše razlike v korist dosežene stopnje strokovne izobrazbe ali kvalifikacije. Te razlike izhajajo predvsem iz priznanja določene stopnje strokovne izobrazbe ali kvalifikacije delavcem ne glede na njihovo šolsko izobrazbo ter iz priznanj določene kvalifikacijske stopnje delavcem v nekaterih delovnih organizacijah, dosežene na podlagi dopolnilnega izobraževanja.

Člani ZKS po vrstah dejavnosti

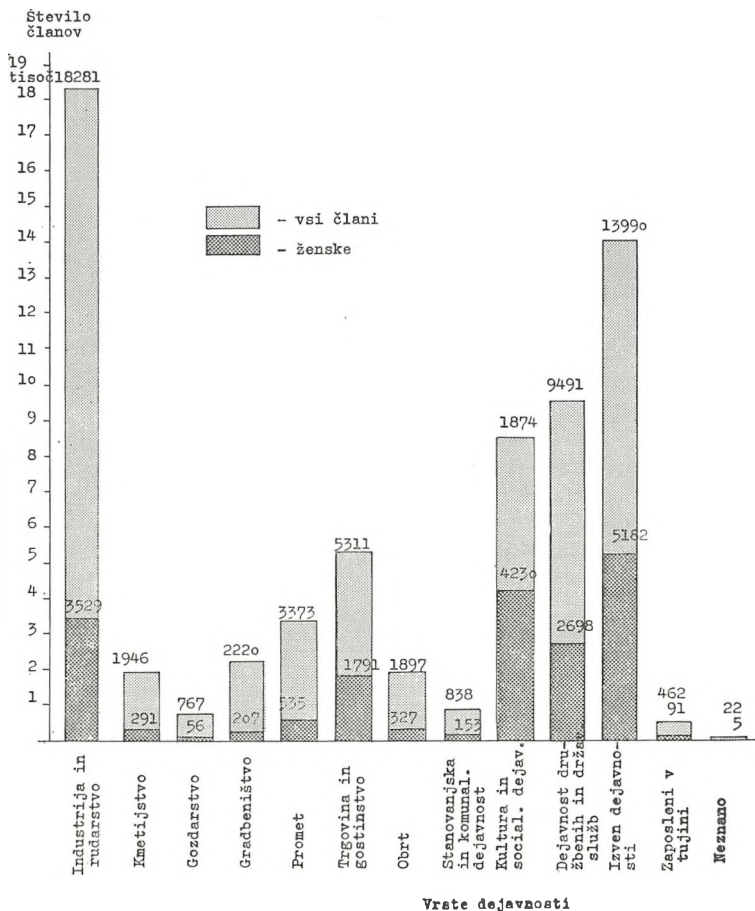
Člani ZKS so vključeni v vse panoge dejavnosti. Iz tega sledi, da je ZK organizirana na vseh področjih, čeprav je iz podatkov razvidno, da je manj članov v tistih panogah dejavnosti in področjih, ki so manj razvita. Spremljanje teh gibanj v zadnjih letih kaže, da so te spremembe neznatne in se gibljejo v mejah od enega do dveh odstotkov. Poprečno pride med zaposlenimi na enega člana ZK dvanajst delavcev, to razmerje pa je ugodnejše za moške (na 9 zaposlenih) in manj ugodno za ženske (na okrog 20 zaposlenih).

Največ članov je v industriji in rudarstvu (27,3 ‰), ki jim sledijo dejavnosti družbenih in državnih organov (14,2 ‰), kulturna in socialna dejavnost (12,6 ‰), trgovina in gostinstvo (7,9 ‰), promet

Člani ZKS po vrstah dejavnosti

Vrste dejavnosti	vsi		moški		ženske		% ženske v prim. z moš.
	štev.	‰	štev.	‰	štev.	‰	
Skupaj	67 069	100	48 034	100	19 035	100	28,38
Industrija in rudarstvo	18 281	27,3	14 752	30,7	3 529	18,5	19,30
Kmetijstvo	1 946	2,9	1 655	3,4	291	1,5	14,75
Gozdarstvo	767	1,1	711	1,5	56	0,3	7,30
Gradbeništvo	2 220	3,3	2 013	4,2	207	1,1	9,32
Promet	3 373	5,0	2 838	5,9	535	2,8	15,86
Trgovina in gostinstvo	5 311	7,9	3 520	7,3	1 791	9,4	33,72
Obrt	1 897	2,8	1 570	3,2	327	1,7	17,23
Stanovanjska in komunalna dejav.	838	1,2	685	1,4	153	0,8	18,25
Kultura in socialna dejav.	8 471	12,6	4 241	8,8	4 230	22,2	49,93
Dejavnost družbenih in državnih služb	9 491	14,2	6 793	14,1	2 638	13,9	28,42
Zunaj dejavnosti	13 990	20,9	8 808	18,3	5 182	27,2	37,04
Zaposleni v tujini	462	0,7	371	0,7	91	0,5	19,69
Neznano	22	0,0	17	0,0	5	0,0	22,72

Člani ZKS po vrstah dejavnosti

(5,0 %) itd. Zunaj dejavnosti je 20,9 %, precej pa je zaposlenih tudi v tujini (0,7 %).

Razporeditev članic ZK po posameznih dejavnostih je precej drugačna kot vsega članstva. Največ, skoraj 50 % žensk, je vključenih v kulturno socialno dejavnost, zelo veliko (28 %) v dejavnost družbenih in državnih organov, v trgovino in gostinstvo (33 %), stanovanjsko in komunalno dejavnost, industrijo in drugje. V marsičem je razporeditev žensk odvisna tudi od narave dela v posameznih dejavnostih.

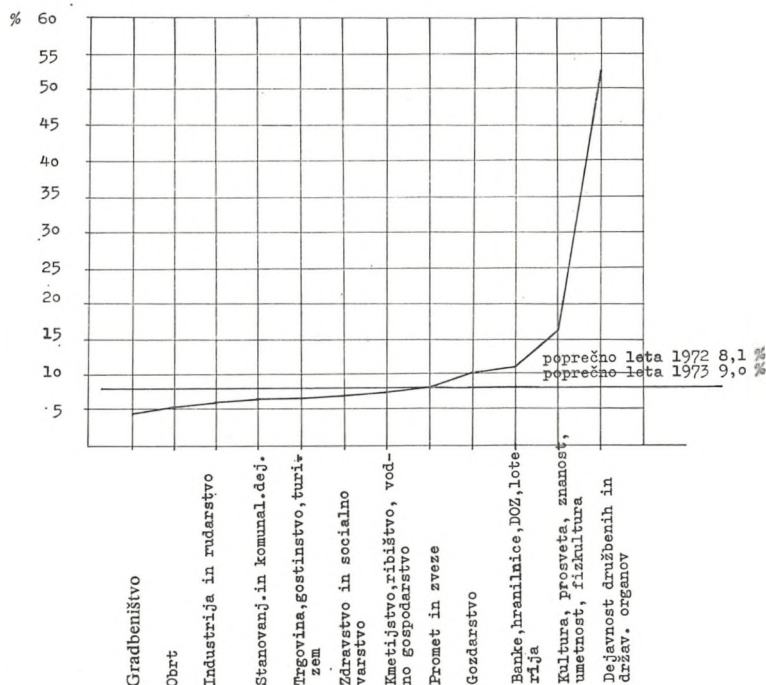
Zaposleni člani ZKS po podatkih iz februarja 1973 glede na število vseh zaposlenih prebivalcev po dejavnostih

Poprečno je zaposlenih članov ZKS med vsemi zaposlenimi prebivalci po podatkih konec leta 1973 — 9,0 %, po podatkih iz februarja 1973 pa 8,1 %. Razmerje se je spremenilo že med letom zaradi dotoka novih članov v organizacijo, v tem času pa se je povečala tudi zaposlenost tako, da je podatek le približen. Kljub temu je razvidna iz podatkov različna koncentracija članstva po posameznih dejavnostih, ki se v zadnjem času ni bistveno spreminjala in je več ali manj stalna že vrsto let. Poprečno je najmanj članov ZK v

**Zaposleni člani ZKS (po podatkih iz februarja 1973) glede na število
vseh zaposlenih po dejavnostih**

Dejavnost	Število članov ZK	Število vseh zaposlenih	% zaposlenih članov v odnosu na vse zaposlene
Skupaj	48 017	592 241	8,10
Gradbeništvo	2 024	44 270	4,57
Obrt	1 476	29 127	5,06
Industrija in rudarstvo	16 616	277 424	5,98
Stanovanjska in komunalna dejavnost	780	12 121	6,43
Trgovina, gostinstvo in turizem	4 884	74 754	6,53
Zdravstvo in soc. varstvo	2 179	31 075	7,01
Kmetijstvo, ribištvo, vodno gospodarstvo	1 478	19 645	7,52
Promet in zveze	3 137	37 981	8,25
Gozdarstvo	738	7 189	10,26
Banke, hranilnice, DOZ, Jug. loterija	884	8 083	10,93
Kutura, prosveta, znanost, umetnost in telesna kultura	5 917	36 310	16,29
Dejavnost družb. in državnih organov	7 874	13 772	57,17
Drugo	30	494	6,07

Procentualna zastopanost zaposlenih članov ZK med vsemi zaposlenimi po dejavnostih

gradbeništvo, obrti, industriji in rudarstvu (4,5 % do 6 %), čeprav je v slednjem hkrati po številu največ članov. V stanovanjski in komunalni dejavnosti; trgovini, gostinstvu, turizmu; zdravstvu in socialnem varstvu ter kmetijstvu, ribištvu in vodnem gospodarstvu je za 1 % do 1,5 % boljše razmerje med člani in vsemi zaposlenimi, vendar še vedno mnogo izpod poprečja. Na ravni poprečja sta promet in zveze (8,25 %), medtem ko se poprečna zastopanost članstva v drugih panogah dejavnosti povzpne prek poprečja na 10 do 11 %. V kulturi, prosveti, znanosti, umetnosti in telesni kulturi znaša 16 %, najvišja pa je v dejavnostih družbenih in državnih organov. Prizadevanja ZKS v zadnjem obdobju so usmerjena zlasti v krepitev ZK na področjih, ki v ZK vključujejo najmanj članov.

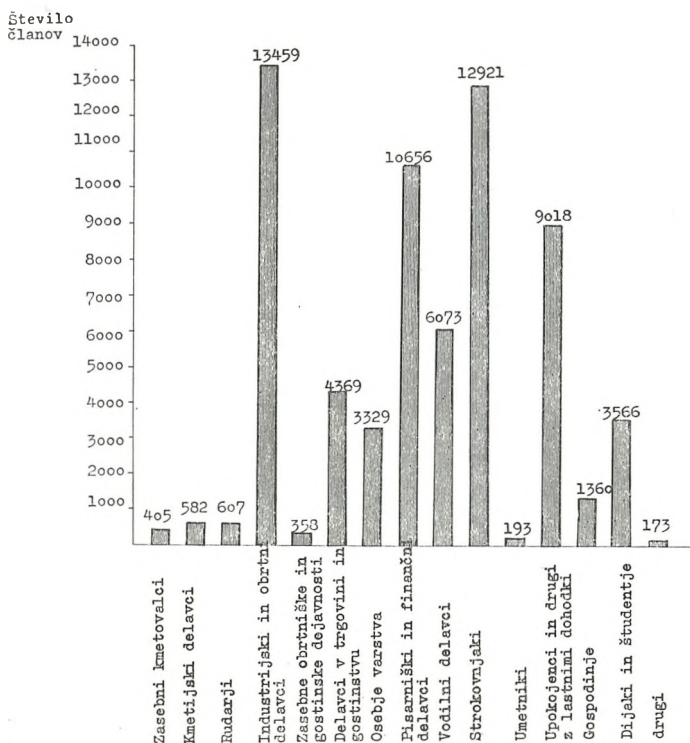
Socialno poklicna sestava članov ZKS

Socialno poklicne skupine članov ZKS pomenijo hkrati tudi socialno sestavo članstva, ki pa glede tega, da nimamo opredeljenih socialnih kategorij, ni najbolj primerna. Glede na obstoječo razvrstitev je socialno poklicna sestava članstva naslednja: najmočnejša skupina v socialni strukturi članstva so delavci v industriji in obrti (20 %), sledijo jim strokovnjaki iz raznih področij dejavnosti (19 %), pisarniški in finančni delavci (16 %), člani ZK zunaj dejavnosti

Člani ZKS po socialno poklicnih skupinah

Socialno poklicne skupine	vsi		moški		ženske		% delež žensk glede na člane
	štev.	%	štev.	%	štev.	%	
Skupaj	67 069	100	48 034	100	19 035	100	28,38
zasebni kmetoval.	405	0,6	372	0,8	33	0,2	8,14
kmetijski delav.	582	0,9	553	1,1	29	0,2	4,98
rudarji	607	0,9	604	1,2	3	0,0	0,49
industrijski							
in obrtni delavci	13 459	20,1	11 921	24,8	1 538	8,1	11,42
zasebne gostin.							
in druge obrtne dejav.	358	0,5	317	0,6	41	0,2	11,45
delavci v trgovini							
in gostin.	4 369	6,5	2 827	5,9	1 542	8,1	35,29
osebje varstva	3 329	5,0	3 200	6,6	129	0,7	3,87
pisarniški in							
finančni delavci	10 656	15,9	5 227	10,9	5 429	28,5	50,94
vodilni delavci	6 073	9,1	5 573	11,6	500	2,6	8,23
strokovnjaki	12 921	19,3	8 388	17,4	4 533	23,8	35,08
umetniki	193	0,3	156	0,3	37	0,2	19,17
upokojenci in drugi							
z lastnimi dohodki	9 018	13,4	6 505	13,5	2 513	13,2	27,86
gospodinje	1 360	2,0	10	0,0	1 350	7,1	99,26
dijaki in študentje	3 566	5,3	2 258	4,7	1 308	6,9	36,76
drugi	173	0,3	123	0,2	50	0,3	28,90

Sestava članov ZKS po socialno poklicnih skupinah

(upokojeni in drugi člani z lastnimi dohodki 13 %, vodilni delavci (9 %), delavci v trgovini in gostinstvu (6,5 %) in drugi.

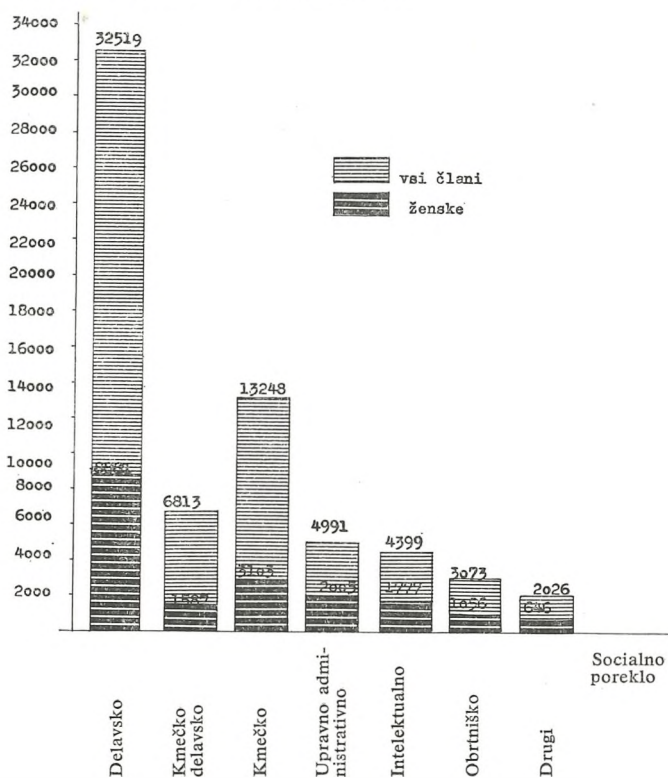
Socialno poklicna sestava članov ZKS se močno razlikuje po spolu. Največ moških članov ZK je industrijskih in obrtnih delavcev (25 %), nato strokovnjakov (17 %), vodilnih delavcev (11 %), pisarniških in finančnih uslužbencev (10 %) itd. Med ženskami, članicami ZK, pa se socialno poklicno jedro premakne na pisarniške in finančne delavce (28 %), nato strokovnjake (23 %), delavce v trgovini in industriji (8 %), dijake in študente (7 %) itd.

Znotraj posameznih socialno poklicnih skupin je največ žensk (če gospodinje in upokojenke ne upoštevamo) med pisarniškimi in finančnimi uslužbenci, dijaki in študenti, delavci v trgovini in gostinstvu, strokovnjaki, umetniki itd.

Socialno poreklo članov ZKS

Socialno poreklo članov ZKS ni zanesljiv podatek, po katerem bi lahko natančneje sklepali o družbenoekonomskem položaju staršev ali razredni pripadnosti. Kljub temu nam pomaga ugotavljati, iz katerih skupin prebivalstva izhajajo člani ZKS. Pri presoji teh podatkov

Sestava članov ZKS po socialnem poreklu

Člani ZKS po socialnem poreklu

Socialno poreklo	Člani ZKS						% žensk od skup. števíla članov
	vsi		moški		ženske		
	štev.	%	štev.	%	štev.	%	
Skupaj	67 069	100	48 033	100	19 035	100	28,38
delavsko	32 519	48,5	23 658	49,2	8 861	46,6	27,24
kmečko-delavsko	6 813	10,2	5 226	10,9	1 587	8,3	23,29
kmečko	13 248	19,8	10 235	21,3	3 103	16,3	22,74
upravno- administrativno	4 991	7,4	2 986	6,2	2 005	10,5	40,17
intelektualno	4 399	6,6	2 622	5,4	1 777	9,3	40,39
obrtniško	3 073	4,6	2 017	4,2	1 056	5,5	34,36
drugo	2 026	3,0	1 380	2,9	646	3,4	31,88

je treba upoštevati, da se je socialna sestava prebivalstva glede na izredno hiter družbenoekonomski razvoj naše družbe bistveno spremenila. To zlasti vpliva na socialno poreklo mlajših članov ZKS.

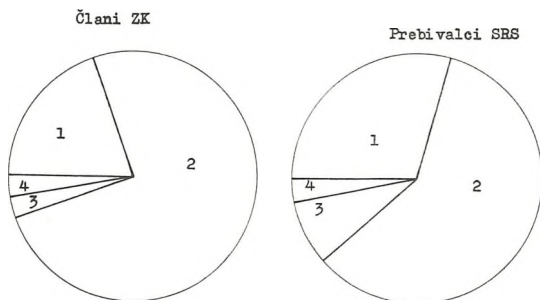
Po podatkih izhaja največ članov iz delavskih družin, skoraj polovica (48,5 %), nato iz kmečkih družin (19,8 %), kmečko-delavskih družin (10,2 %), administrativno-upravnih družin (7,4 %), intelektualnih družin (6,6 %), obrtniških družin (4,6 %) in drugih (3 %).

Člani ZKS po zakonskem stanu in spolu ter primerjava s polnoletnim prebivalstvom

V vrstah članov ZK je največ poročenih, 76,1 %. Samskih je 19,3 %, ovdovelih in razvezanih pa po 2,3 %. Zelo pa se po posameznih vrstah stanu razlikuje razmerje med moškimi in ženskami od poprečja. Poprečno je v ZKS 28,38 % žensk. Med samskimi člani ZKS jih je 37,1 %, med poročenimi 24 %, med ovdovelimi 71 % in med razvezanimi 55 %. Najmanj je žensk med poročenimi, kar kaže na ovire, ki jih zakon in družina še vedno postavljata pred poročene ženske, zaradi česar se ne morejo tako aktivno kot moški vključiti v družbenopolitično življenje v določeni življenjski dobi.

V primerjavi z vsemi polnoletnimi prebivalci, med katerimi je vseh članov 5,11 %, sestavljajo nadpoprečno skupino poročeni člani ZKS 6,37 %. Vendar v tej kategoriji moški in ženske niso enako

Sestava članov ZKS in prebivalcev nad 15 let po zakonskem stanu

- 1 - samski
- 2 - poročeni
- 3 - ovdoveli
- 4 - razvezani

Člani ZKS po zakonskem stanu v primerjavi s polnoletnim prebivalstvom

Zakonski stan	Člani ZKS				Polnoletni prebivalci				% članov ZK v odnosu na polnoletne prebivalce
	vsi		ženske		vsi		ženske		
	štev.	%	štev.	%	štev.	%	štev.	%	
Skupaj	67 069	100	19 035	100	1 311 225	100	687 723	100	5,11
samski	12 968	19,3	4813	25,3	380 022	28,9	179 810	26,1	3,41
poročeni	51 009	76,1	12 273	64,5	799 621	60,9	400 624	58,2	6,37
ovdoveli	1528	2,3	1085	5,7	106 745	8,3	90 640	13,2	1,43
razvezani	1564	2,3	864	4,5	20 236	1,5	16 265	2,4	7,72
neznano					600	0,5	384	0,0	

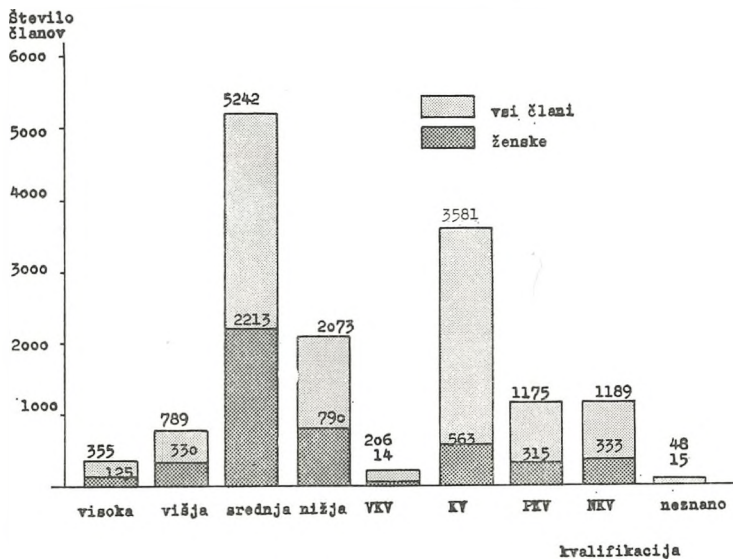
zastopani; v njej je od vseh poročenih žensk le 3,0 %, od vseh poročenih moških pa 9,4 %. Razvezanih je med člani ZKS 7,7 % v primerjavi z vsemi razvezanimi prebivalci. Samskih članov ZK je v primerjavi z vsemi samskimi prebivalci 3,4 %. Od tega je moških 4,0 % in žensk 2,7 %. Ovdovelih je med člani sorazmerno mnogo manj od poprečnega števila teh članov ZK med prebivalci, le 1,4 %.

Sestava članov do 27 let starosti po poklicnih skupinah in strokovni izobrazbi ali kvalifikaciji

Sestava mladih članov ZKS do 27. leta starosti se močno razlikuje v primerjavi s sestavo vsega članstva. Delavcev v sestavi mladih članov je 39,6 %, medtem ko je delavcev med vsemi člani ZKS okrog 28 %. Število študentov in dijakov ostaja enako, vendar imajo v tej sestavi znatno višji delež. Zasebnih kmetijskih proizvajalcev je med mladimi malo, 19 ali 0,1 %. Znatnejši pa je med mladimi člani ZKS delež vajencev, 2,7 %.

Tudi v pogledu strokovne izobrazbe ali kvalifikacije obstajajo med mladimi vidne razlike v primerjavi z vsem članstvom. Razmerje med člani z visoko, višjo in srednjo izobrazbo je v primerjavi z ostalimi

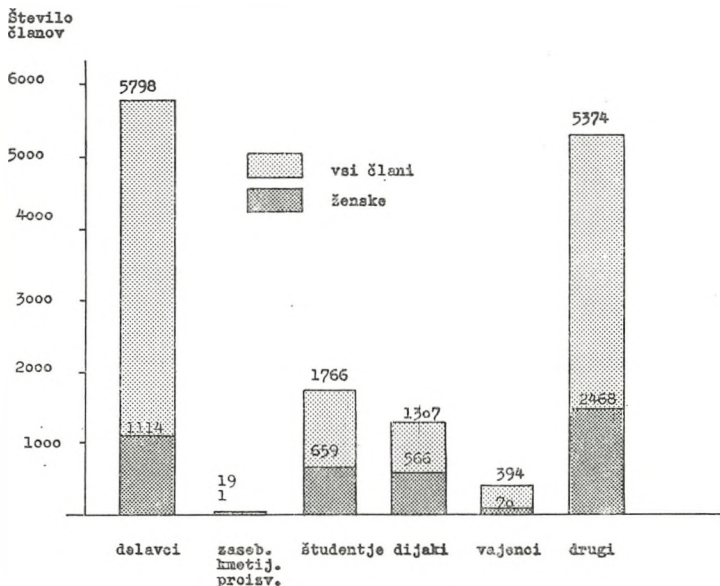
Sestava članov ZKS do 27 let starosti po strokovni izobrazbi ali kvalifikaciji

Člani ZKS do 27 let starosti po poklicnih skupinah in strokovni izobrazbi ali kvalifikaciji

Strokovna izobrazba ali kvalifikacija	Spol	Poklicne skupine													
		skupaj		delavci		zasebni kmetijski proizvajal.		študentje		dijaki		učenci v gospodar., vajenci		drugi člani	
		štev.	%	štev.	%	štev.	%	štev.	%	štev.	%	štev.	%	štev.	%
Skupaj	vsi	14 658	100	5 798	100	19	100	1 766	100	1 307	100	394	100	5 374	100
	ženske	4 878	100	1 114	100	1	100	659	100	566	100	70	100	2 468	100
visoka	vsi	355	2,4											355	6,6
	ženske	125	2,6											125	5,1
višja	vsi	789	5,4					107	6,1					682	12,7
	ženske	330	6,8					33	5,0					297	12,0
srednja	vsi	5 242	35,8			1	5,3	1 647	93,3	42	3,2	1	0,3	3 551	66,1
	ženske	2 213	45,4			1	100,0	624	94,7	20	3,5			1 568	63,5
nižja	vsi	2 073	14,1			8	42,1			1 249	95,6	308	78,2	508	9,5
	ženske	790	19,9							537	94,9	56	80,0	377	15,3
VKV	vsi	206	1,4	199	3,4									7	0,1
	ženske	14	0,3	14	1,3										
KV	vsi	3 581	24,4	3 368	58,1	7	36,8					5	1,3	201	3,7
	ženske	563	11,5	493	44,3							1	1,4	69	2,8
PKV	vsi	1 175	8,0	1 146	19,8							2	0,5	27	0,5
	ženske	315	6,5	304	27,3									11	0,4
NKV	vsi	1 189	8,1	1 078	18,6							70	17,8	41	0,8
	ženske	333	6,8	303	27,2							10	14,3	20	0,8
neznano	vsi	48	0,3	7	0,1	3	15,8	12	0,7	16	1,2	8	2,0	2	0,0
	ženske	15	0,3					12	0,3	9	1,6	3	4,3	1	0,0

Sestava članov do 27 let starosti po poklicnih skupinah

stopnjami strokovne izobrazbe 42,6 : 57,4, torej za 4—5 % boljše v korist kvalificiranih delavcev. Med mladimi je malo članov z visoko izobrazbo, več jih je z višjo, največ pa jih je s srednjo izobrazbo, med katerimi je veliko študentov. Četrtnina vseh je kvalificiranih delavcev, 16 % pa polkvalificiranih in nekvalificiranih delavcev.

Med mladimi člani je ugodnejša tudi sestava po spolu. Medtem, ko je med vsemi člani žensk okrog 28 %, jih je med mladimi prek 32 %, vendar tudi to razmerje še ni zadovoljivo. Tu so predvsem razlike po posameznih poklicnih skupinah. Najmanj jih je med zasebnimi kmetijskimi proizvajalci (5,2 %), nato med delavci (19 %) in učenci v gospodarstvu (17,7 %), medtem ko jih je več med študenti (37 %), dijaki (43 %), največ pa je žensk med drugimi mladimi člani ZK (45 %). Tudi ti podatki kažejo, da sprejemamo večino žensk v ZK v mlajših letih, pozneje pa sprejemamo pretežno moške.

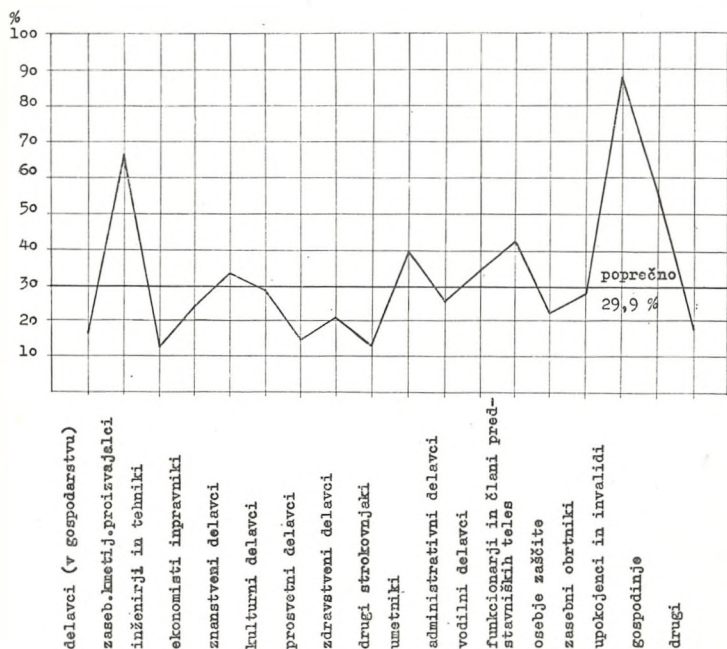
Na podlagi prikazanih podatkov o mladih članih ZKS do 27 let starosti lahko ugotovimo, da kažejo prizadevanja ZK pozitiven premik v socialni strukturi članstva.

Udeleženci NOB — člani ZKS v primerjavi z vsemi člani ZKS po poklicnih skupinah

V Zvezi komunistov Slovenije je 42,5 % članov, rojenih pred letom 1930. Med njimi je 28,2 % žensk, kar je približno enako kot med vsemi člani. Iz tega izhaja, da je sestava članov po spolu rojenih do leta 1930 identična v primerjavi z vsem članstvom.

V narodnoosvobodilnem boju je od članov, rojenih pred letom 1930, sodelovalo 20.054 ali 70 % in v primerjavi z vsem članstvom 29,90 %, kar je zelo visok in pomemben odstotek. Med udeleženci

Procentualna zastopanost udeležencev NOB — članov ZK med vsemi člani ZKS po poklicnih skupinah

Člani ZKS udeleženci NOB v primerjavi z vsemi člani ZKS po poklicnih skupinah

Poklicne skupine	Udeleženci NOB				Člani ZKS		% udelež. NOB med vsemi člani ZKS
	vsi		ženske		vsi	%	
	štev.	%	štev.	%			
Skupaj	20 054	100	5 312	100	67 069	100	29,90
delavci (v gospod.)	3 197	15,9	572	10,7	19 853	29,60	16,10
zas. kmetij. proizv.	267	1,3	23	0,4	400	0,59	66,75
inženirji in tehniki	472	2,3	8	0,1	3 940	5,87	11,97
ekonomisti							
in pravniki	374	1,8	82	1,5	1 576	2,34	23,73
znanstveni delavci	142	0,7	22	0,4	430	0,64	33,02
kulturni delavci	143	0,7	38	0,7	493	0,73	29,00
prosvetni delavci	663	3,3	292	5,5	4 502	6,71	14,72
zdravstveni delavci	209	1,0	90	1,7	1 008	1,50	20,73
drugi strokovnjaki	131	0,6	39	0,7	973	1,45	13,46
umetniki	76	0,4	7	0,1	192	0,28	39,58
administrativni							
delavci, uslužbenci	2 553	12,7	1 032	19,4	9 823	14,64	25,99
vodilni delavci	1 738	8,6	104	1,9	4 966	7,40	34,99
funkcionarji in							
člani predst. teles	474	2,3	65	1,2	1 109	1,65	42,74
osebje zaščite	748	3,7	41	0,8	3 329	4,96	22,46
zasebni obrtniki	103	0,5	12	0,2	358	0,53	28,77
upokojenci							
in invalidi	8 001	39,8	2 134	40,2	9 077	13,52	88,14
gospodinje	736	3,7	732	13,8	1 351	2,01	54,47
študentje	4	0,0	—	—	1 847	2,75	0,20
dijaki	1	0,0	1	0,0	1 322	1,97	0,07
vajenci					397	0,59	
drugi	22	0,1	6	0,1	123	0,18	17,88

v NOB je 5,1 % nosilcev »Partizanske spomenice 1941«, 47,2 % s priznanim statusom borca in 47,7 % članov ostalih udeležencev NOB. Podatki kažejo, da združuje ZKS mnogo članov udeležencev NOB in ljudske revolucije, kar nedvomno pozitivno vpliva na družbeno-politično vlogo ZKS.

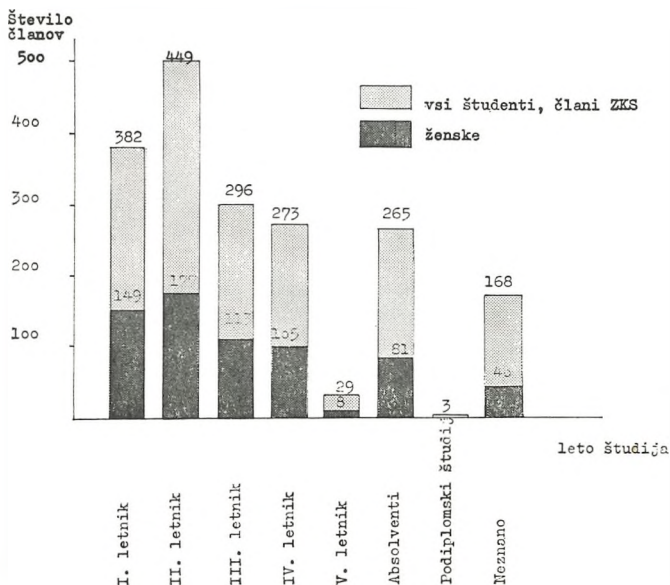
Primerjava udeležencev NOB po poklicnih skupinah z vsemi člani ZKS nam pove, da so udeleženci NOB močno zastopani v vseh poklicnih skupinah. Manj od poprečja jih je med delavci, inženirji in tehniki, ekonomisti in pravniki, prosvetnimi in zdravstvenimi delavci, drugimi strokovnjaki, administrativnimi delavci in osebjem zaščite, tj. v poklicih, ki so se razvili zvečine v razvoju naše družbe. Veliko

pa jih je med zasebnimi kmetijskimi proizvajalci, pa tudi med znanstvenimi delavci, umetniki in vodilnimi delavci. Nadpoprečno so zastopani še med nosilci javnih in družbenopolitičnih funkcij in člani predstavniških teles. Največ pa jih je med upokojenci in invalidi, kar je spričo dejstva, da je od NOB preteklo že mnogo let, tudi razumljivo.

Študentje — člani ZKS po fakultetah v primerjavi z vsemi študenti

Vseh študentov, članov ZKS, je 1.865, kar znaša v primerjavi z vsemi člani 2,78 %. Njihova razvrstitev po posameznih fakultetah in visokih šolah je zelo različna, odvisna tudi od skupnega števila študentov na njih. Zanimivo je, da družboslovne in tehnološke fakultete in visoke šole združujejo skoraj enako število študentov in članov ZKS. Na družboslovnih fakultetah in visokih šolah študira 47,1 % vseh študentov, med njimi pa je tudi 47 % vseh članov ZK študentov; na tehnoloških pa je vseh študentov 45,1 % ter 43,1 % vseh članov ZK študentov. Znatno manj študentov je na pedagoških fakultetah in visokih šolah, 7,8 % vseh študentov in tudi 7,9 % vseh čla-

Študentje člani ZKS po letih študija

Študentje člani ZKS po fakultetah v primerjavi z vsemi študenti

Fakultete, visoke in višje šole	Študentje, člani ZK				Vsi študenti				% članov ZK med vsemi študenti
	vsi		ženske		vsi		ženske		
	štev.	%	štev.	%	štev.	%	štev.	%	
Skupaj	1 865 100		674 100		18 066 100		8 235 100		10,32
Družboslovne	878	47,0	391	58,0	8 512	47,1	4 858	58,9	10,31
Tehnološke	804	43,1	177	26,3	8 147	45,1	2 335	28,4	9,86
Pedagoške	149	7,9	94	13,9	1 407	7,8	1 042	12,6	10,58
Neznano	34	1,8	12	1,8					

nov ZKS-študentov. Primerjava med študenti, člani ZK in vsemi študenti kaže, da je članov ZK med študenti povprečno 10,32 %. To pa je le za 1,32 % več kot zaposlenih članov ZKS med vsemi zaposlenimi prebivalci. Tako razmerje med študenti je prav gotovo nizko, posebno če upoštevamo, da gre za vzgojo mladih strokovnih kadrov.

Po letih študija število članov ZK študentov naraste iz prvega v drugi letnik, nato pa spet pada vse do konca študija. Zmanjšanje števila članov v tretjem letniku je pogojeno z dvoletnim študijem na višjih šolah in I. stopnji fakultete, hkrati pa prispeva k številu članov med absolventi.

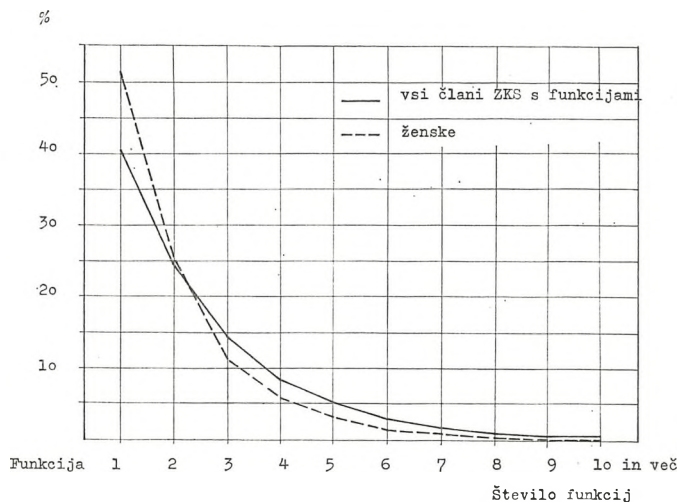
Družbenopolitična angažiranost članov ZKS

Družbenopolitična aktivnost članov se najbolj konkretno kaže po številu funkcij, ki jih imajo člani ZKS, in po številu članov, ki opravljajo družbenopolitične funkcije. Pomembnejše je pri tem vse-kakor število nosilcev funkcij, saj opravljanje ene ali dveh funkcij lahko terja od posameznikov ravno toliko prizadevanj in požrtvo-vanja, kot opravljanje večjega števila funkcij hkrati. Težnja ZK pa je gotovo vključiti čim več članov v aktivno dejavnost na najrazlič-nejših področjih. Navedeni podatki v družbenopolitični aktivnosti sicer niso povsem zanesljivi, ker vsi člani niso navedli vseh funkcij, ki jih opravljajo. Konec lanskega leta je več kot polovica članov ZK (53,4 %) imela funkcije v ZK, drugih družbenopolitičnih organizacijah, družbenopolitičnih skupnostih ter drugih organizaci-jah in društvih. Med temi člani je 24,1 % žensk, kar je le za

Člani ZKS po številu funkcij

Število funkcij	Skupaj	Člani, ki imajo funkcije				Člani brez funkcij		% članov brez funkcij	
		vsi		ženske					
		štev.	%	štev.	%	vsi	žen.	vsi	žen.
Skupaj	67 069	35 797	100	8 624	100	31 272	10 391	46,62	54,58
z eno funkcijo		14 500	40,5	4 433	51,4				
z dvema		8 845	24,7	2 198	25,5				
s tremi		5 098	14,2	1 009	11,7				
s štirimi		3 031	8,4	502	5,8				
s petimi		1 864	5,1	263	3,0				
s šestimi		1 083	3,0	119	1,4				
s sedmimi		591	1,6	59	0,7				
z osmimi		375	1,0	30	0,3				
z devetimi		188	0,5	18	0,2				
z desetimi in več		222	0,6	13	0,1				
s prejšnjimi funkcijami	33 911								

Razmerje med številom funkcij glede na število članov — nosilcev funkcij

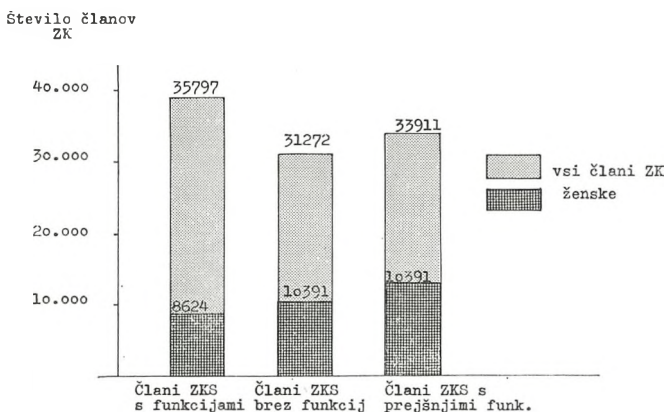

4,2 % manj od povprečnega števila žensk v ZKS. To lahko razložimo delno s tem, da je med vsemi članicami 64,5 % poročenih, kar zagotovo vpliva tudi na možnost njihovega družbenopolitičnega angažiranja. Sorazmerno je torej več moških, ki imajo funkcije v primerjavi z ženskami. Število funkcij in število nosilcev funkcij je obratno sorazmerno. Največ članov ima eno funkcijo 40,5 % med vsemi nosilci funkcij in 51,4 % med ženskami, dve funkciji ima 24,7 % vseh nosilcev funkcij in 25,5 % med ženskami. Tri funkcije ima 14,2 % od vseh članov s funkcijami in 11,7 % med ženskami, itd. Število članov z več funkcijami je vedno manjše, vendar so med njimi kar 4303 člani, ki imajo pet ali več funkcij, torej preveč, da jih to ne bi preobremenjevalo.

V veliki meri je družbenopolitična aktivnost članov odvisna od poklica in položaja članov ZKS. To dokazujejo podatki, da ima 84 % vodilnih delavcev funkcije, med intelektualci in drugimi uslužbenci pa je 64 % članov s funkcijami. Ostale skupine delavcev so v manjšem obsegu nosilci funkcij, med delavci jih je 43 %, med upokojenci 44 %, med osebjem zaščite 38 %, med študenti in dijaki pa 28 % in najmanj med gospodinjami, 25 % članov ZK.

Podatki tudi kažejo, da je največ nosilcev ene funkcije med zaposlenimi delavci, obrtniki, kmetijskimi proizvajalci in drugimi

Sestava članov ZKS po družbenopolitični aktivnosti

delavci. To hkrati pomeni, da so nosilci večjega števila funkcij pretežno člani drugih poklicnih skupin. Če primerjamo porazdeljenost funkcij po nekaterih poklicnih skupinah, ugotovimo, da imajo po številu največ funkcij člani ZK — administrativni in finančni delavci (uslužbenci) (43 %), nato vodilni delavci (21 %), delavci (20 %), upokojenci (9 %), zelo malo pa študentje in dijaki (1,9 %) ter zasebni obrtniki, kmetje in gospodinje (1,4 %). Ta razmerja so seveda pogojena s številom članov ZK v posameznih poklicnih skupinah.

Kar zadeva angažiranost članov glede na posamezna družbenopolitična področja, kažejo podatki, da ima v organih samoupravljanja funkcije 22 % vseh članov ZK, v družbenopolitičnih skupnostih 15 % vseh članov, v drugih družbenopolitičnih organizacijah in društvih pa 33 % vseh članov. Ker imajo posamezni člani po več funkcij, kljub temu skupna angažiranost članstva dosega 53,4 %.

Glede na starost je največ nosilcev funkcij med 28. in 55. letom. Starejši člani se postopoma razbremenjujejo funkcij, mlajši pa se še le družbenopolitično uveljavljajo ter tako postopoma pridobivajo funkcije.

Članov brez funkcij je v ZK 46,6 % kar je visok odstotek. Ker gre za podatek iz lanskega leta, zagotovo ni več zanesljiv, saj je ZK spričo zelo aktivnega delovanja v zadnjem obdobju angažirala vrsto novih ljudi, med katerimi je prav gotovo mnogo članov ZK, vendar pa je potrebno skrbno proučiti to vprašanje. Pri tem moramo

namreč upoštevati, da je eden izmed osnovnih kriterijev za članstvo v ZK prav njihova družbenopolitična aktivnost. Ta pa je močno porasla po pismu predsednika Tita, 21. seje predsedstva ZKJ in 29. seje CK ZK Slovenije.

Nosilcev prejšnjih funkcij je v ZKS okrog 51 % Verjetno je tudi v vrstah aktivnih družbenopolitičnih delavcev mnogo teh članov ZK. Ta procent je relativno nizek, zato obstaja mnenje, da določeno število članov prejšnjih funkcij ne navaja.

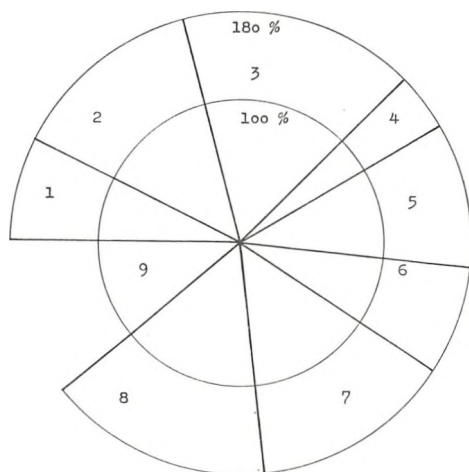
Interesno področje dejavnosti članov ZKS

Zelo velika večina članstva zveze komunistov se zanima za aktivno družbenopolitično delo, skupaj 89 % vsega članstva ZKS, kar je za 67 % več, kot je nosilec družbenopolitičnih funkcij. Ta razkorak med dejansko družbenopolitično aktivnostjo ter pripravljenostjo članov za aktivno delo je očiten. Ne glede na to, da mnogo teh članov ne najde svojega mesta v aktivnem delu, morda ima za to manjše možnosti, vendarle kaže, da se člani ZK odlikujejo po svoji dinamičnosti, večji angažiranosti ter mnogo bolj razvitimi družbenimi interesi od prebivalstva v celoti. Med vsemi člani le 11 % ni izrazilo interesa za družbenopolitično aktivnost, kar je relativno malo. Če primerjamo ta podatek s podatkom, da je med člani ZKS prek 13 % starejših članov, upokojencev in invalidov, lahko ugotovimo,

Interesna področja dejavnosti članov ZKS

Interesno področje	Člani ZKS					
	vsi		ženske		moški	
	štev.	%	štev.	%	štev.	%
Skupaj	67 069	100	19 035	100	48 034	100
idejno politična vprašanja	8139	12,1	1616	8,5	6523	13,6
ZK in drugih organizacij	16 719	24,9	4609	24,2	12 110	25,2
ekonomija in soc. politika						
samoupravljanje in	19 597	29,2	4140	21,7	15 457	32,2
družbeni odnosi	5210	7,7	952	5,0	4258	8,8
politični sistem	12 663	18,9	5483	28,8	7180	14,9
kultura in izobraževanje						
mednarodni in	9450	14,1	1821	9,5	7629	15,9
mednacionalni odnosi						
zgodovina ZKJ in	17 319	25,8	2971	15,6	14 348	29,8
del. gibanj						
delo v družbenih	18 924	28,2	5159	27,1	13 765	28,6
organizacijah	7389	11,0	2550	13,4	4839	10,1
brez interesnega področja						

Interesi članov ZK za delo na posameznih družbenopolitičnih področjih

Interesna področja:

- 1 - idejnopolitična vprašanja ZK in drugih družbenopolitičnih organizacij
- 2 - ekonomisja in socialna politika
- 3 - samoupravljanje in družbeni odnosi
- 4 - politični sistem
- 5 - kultura in izobraževanja
- 6 - mednarodni in mednacionalni odnosi
- 7 - zgodovina ZKJ in drugih delavskih gibanj
- 8 - delo v družbenopolitičnih organizacijah in društvih
- 9 - brez interesnega področja

da so praktično vsi člani, ki se čutijo sposobne, izrazili zanimanje za aktivno delo na določenem področju.

Zanimanje članov za vsa področja ni enako, razlike so precejšnje. Poleg tega pa je okrog 80 % članov izrazilo zanimanje za delo na več področjih. Najbolj se člani zanimajo za samoupravljanje in družbenoekonomske odnose, nato za delo v drugih družbenopolitičnih organizacijah in društvih, nadalje za zgodovino ZKJ in drugih delavskih gibanj, za ekonomijo in socialno politiko, za kulturo in izobraževanje, mednarodne in mednacionalne odnose, idejnopolitična vprašanja ZK in drugih družbenopolitičnih organizacij in končno za vprašanja političnega sistema.

Primerjava interesnega področja glede na poklicne skupine članov kaže, da se posamezni člani zanimajo predvsem za delo na tistih

področjih, ki so tesneje povezana z njihovim družbenoekonomskim položajem oziroma proizvodnim in družbenopolitičnim delom. Poleg tega kažejo podatki, da imajo izraziteje razvite interese člani, ki delajo v organizirani proizvodnji, ki imajo višjo stopnjo izobrazbe, ki so na vodilnih mestih in mladi člani. Nasprotno pa je manj interesov med člani zunaj dejavnosti, ki so zaposleni v zasebnem sektorju, med gospodinjami in upokojenci.

Družbenopolitično izobraževanje članov ZKS

Zveza komunistov se ves čas zanima in organizira za svoje članstvo razne oblike družbenopolitičnega izobraževanja. Kljub temu nas tovrstni rezultati lahko le delno zadovoljujejo. Razne oblike družbenopolitičnega izobraževanja: politične šole, seminarje, tečaje in podobno je obiskovalo 15.788 članov ali 23,5 % vsega članstva, skoraj vsak četrti član. Glede na to, da se pred člane postavlja vrsta družbenopolitičnih vprašanj v procesu razvoja naše družbene skupnosti, pa je v marsičem odvisno njihovo uspešno delo od lastne usposobljenosti. S tega vidika lahko ocenimo, da na tem področju še nismo storili dovolj, čeprav ni mogoče trditi, da je tak način edini za pridobivanje družbenopolitičnega znanja, ki naj bi ga opravljale šole, predvsem pa lahko prispeva k izpopolnjevanju družbenopolitičnega znanja ter usposabljanju za konkretne družbenopolitične naloge.

Oblik družbenopolitičnega izobraževanja so se največ udeleževali moški; od vseh udeležencev teh šol je žensk le 20 %, torej manj kot med vsemi člani ZKS.

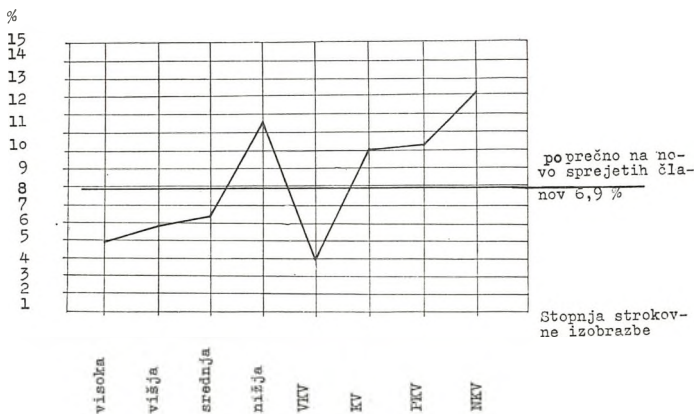
Na novo sprejeti člani v ZKS v letu 1973 in ponovno sprejeti člani

V zadnjih dveh letih (1972 in 1973) je bilo sprejeto v ZKS dosti več novih članov kot v prejšnjem obdobju. V letu 1973 beležimo največji porast, vse od leta 1969 dalje. To smo dosegli na podlagi intenzivne družbenopolitične aktivnosti ZK na vseh področjih in spričo vidnih uspehov ZK v tem času. Največ je bilo sprejetih v ZK mladih ljudi do 25 let starosti (61 %) ter članov do 40 let starosti (34 %) in nekaj starejših članov.

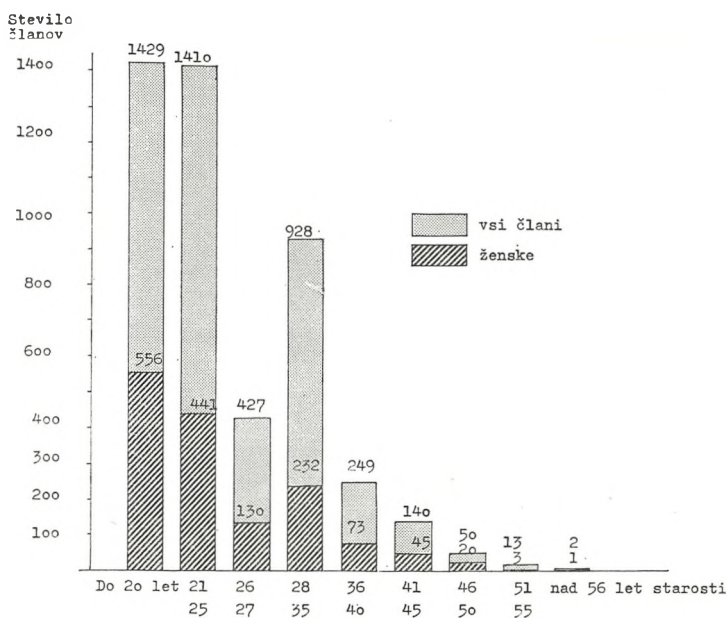
Po kvalifikaciji so novi člani ZKS ponajveč iz vrst visokokvalificiranih, kvalificiranih, polkvalificiranih in nekvalificiranih delavcev, kar 46 %, nato iz vrst delavcev s srednjo strokovno izobrazbo (22,1 %) , višjo in visoko izobrazbo (13 %) in nižjo izobrazbo (18 %).

Primerjava sestave na novo sprejetih članov po strokovni izobrazbi z vsem članstvom nam pove, da se je v ZKS najbolj povečalo število nekvalificiranih delavcev, nato članov z nižjo izobrazbo, kvalificiranih in polkvalificiranih delavcev in sicer nadpovprečno. Po-

Procentualno razmerje na novo sprejetih članov ZKS v odnosu na vse člane ZKS po kvalifikaciji (Procentualno povečanje števila članov glede na stopnjo strokovne izobrazbe ali kvalifikacije)

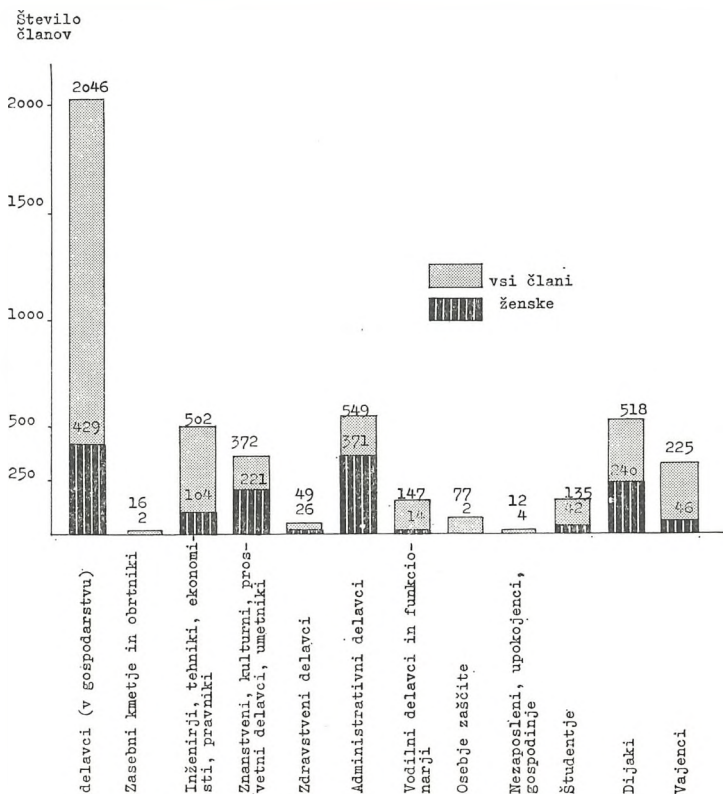
Struktura na novo sprejetih članov v letu 1973 po starosti

Na novo sprejeti člani v ZKS v letu 1973 in ponovno sprejeti člani

Strokovna izobrazba ali kvalifikacija	Na novo sprejeti člani				Vsi člani	% na novo sprejetih v razmerju do vseh	
	vsi		ženske				
	štev.	%	štev.	%			
Skupaj	4648	100	1501	100	67 069	100	6,9
visoka	257	5,5	58	3,9	6562	9,8	3,9
višja	355	7,6	147	9,8	7394	11,0	4,8
srednja	1026	22,1	426	28,4	19 100	28,5	5,3
nižja	864	18,6	403	26,8	8151	12,2	10,6
VKV	148	3,2	8	0,5	5126	7,6	2,9
KV	1057	22,7	149	9,9	11 683	17,4	9,0
PKV	439	9,4	145	9,7	4780	7,1	9,2
NKV	502	10,8	165	11,0	4128	6,2	12,1
ponovno sprejeti in prišli iz drugih republik in JLA	1071						

Sestava na novo sprejetih članov po poklicnih skupinah

prečno se je število članov v letu 1973 povečalo za 7 %. Manj od tega poprečja pa se je povečalo število članov s srednjo strokovno izobrazbo (4,3 %), višjo izobrazbo (4,8 %), visoko izobrazbo (3,9 %) in visokokvalificiranih delavcev (2,9 %).

Glede na poklicne skupine je bilo sprejetih v ZK največ delavcev (2046), nato administrativnih delavcev (549), dijakov (518), inženirjev, tehnikov, ekonomistov, pravnikov (502), ki jim sledijo delavci drugih poklicnih skupin.

Taka sestava na novo sprejetih članov ZK je gotovo izraz prizadevanj ZK, ne le po razširitvi organizacije v skladu z možnostmi in potrebami, temveč tudi po ustrezni socialni sestavi članstva. Z vidika socialne in poklicne sestave prebivalstva ti rezultati še vedno ne pomenijo optimalnih možnosti, so pa vendarle premik v tej smeri.

Gibanje članstva ZK v zadnjih 20 letih

Gibanje števila članov ZKS v tem obdobju je tesno povezano z idejnopolitičnimi procesi v naši družbi, pa tudi v zvezi komunistov. V začetku tega obdobja je štela ZKS 52.363 članov, v naslednjih

Število in gibanje članov ZKS v obdobju od 1954.—1974. leta

Leto	Šte- vilčno stanje član- stva v za- četku leta	Spre- jeto v ZK med letom	Izklju- čeno iz ZK med letom	Črta- no iz ZK med letom	Izstop iz ZK med letom	Umrlo med letom	Številčno stanje član. na koncu leta
1954	52 363	707	4 062	—	—	129	48 903
1955	48 903	803	4 077	—	—	158	48 613
1956	48 613	1 185	2 733	—	308*	131	47 637
1957	47 637	4 718	2 338	—	127*	179	50 306
1958	50 306	4 764	1 253	—	214*	152	53 786
1959	53 786	13 014	1 298	—	238*	166	64 943
1960	64 943	6 389	1 313	—	276	179	69 642
1961	69 642	3 999	1 327	902	—	210	71 408
1962	71 408	1 834	1 858	1 665	—	235	69 769
1963	69 769	2 547	1 207	1 493	—	262	70 084
1964	70 084	2 346	768	771	463	241	71 104
1965	70 104	2 464	1 298	—	1 122	275	71 128
1966	71 128	1 309	1 266	—	1 434	290	69 475
1967	69 475	1 347	978	—	2 083	297	67 086
1968	67 086	5 852	1 304	—	2 430	333	68 843
1969	68 843	2 178	613	1 037	1 031	340	68 187
1970	68 187	2 466	370	1 672	1 197	344	66 663
1971	66 663	1 898	338	1 220	1 060	407	65 628
1972	65 628	4 198	800	2 909	2 141	515	62 997
1973	62 997	4 648	198	327	347	288	67 069
1974 - I. II.	67 069	1 199	46	59	49	—	68 295
Skupaj:		69 865	29 445	11 995	14 520	5 131	II. 1974

OPOMBA: * člani, ki so izstopili, so vnešeni tudi med izključene, v letu 1961 pa med črtane, v letih 1965—1968 so črtani iz ZK vnešeni med izključene; v letih 1962 in 1963 so člani, ki so izstopili vnešeni med črtane.

Struktura sprejetih v ZKS v obdobju 1954—1973

Leto	Skupaj	Od tega				
		delavci in učenci v gospodarstvu	individualni kmetijski proizvajalci	strokovnjaki in osebje v administraciji	študentje in dijaki	drugi
1954	707	312	15	220	101	59
1955	803	378	21	278	74	51
1956	1 185	585	32	357	162	49
1957	4 718	2 627	109	1 289	512	181
1958	4 764	2 802	62	1 056	726	118
1959	13 014	8 200	243	2 808	1 340	423
1960	6 389	3 445	93	1 649	1 060	142
1961	3 999	2 091	47	1 119	614	128
1962	1 834	848	26	653	262	45
1963	2 547	1 121	18	1 076	287	45
1964	2 346	933	5	1 015	365	28
1965	2 464	910	4	1 028	493	29
1966	1 309	484	2	485	318	20
1967	1 347	416	1	411	511	8
1968	5 852	2 315	12	1 416	2 078	31
1969	2 178	1 029	4	629	502	14
1970	2 466	1 066	19	658	709	14
1971	1 898	811	4	467	612	4
1972	4 198	1 764	12	1 618	764	40
1973	4 648	2 271	6	1 696	653	22
Skupaj	68 666	34 408 50,1 %	735 1,1 %	19 928 29,0 %	12 143 17,7 %	1 451 2,1 %

treh letih pa se je to število zmanjšalo na 47.637 članov. Po tem času, v revolucionarnem obdobju okrog VII. kongresa ZKJ, s sprejetjem programa ZKJ, z organiziranjem množičnih mladinskih delovnih akcij ter z akcijami za obnavljanje vrst ZK, vse to je bistveno vplivalo na močan priliv novih članov v ZKS. V letu 1959 je bilo sprejetih v ZKS največ članov v vsem obdobju, prek 13.000. Tudi leto kasneje je bilo sprejetih v ZK mnogo novih članov, v naslednjih letih pa sprejem upada ter se giblje med 2500 do 1300 na leto. Leta 1968 so ponovni bolj množični sprejem povzročili tedanji družbenopolitični dogodki. Tudi po tem času sprejem upada do leta 1971. V zadnjem obdobju, vključno od leta 1972 dalje, ki je povezano z revolucionarno usmeritvijo vseh družbenih sil v graditev celovite samoupravne družbe ter obračun z negativnimi pojavi, pa je ponovno vzpodbudilo v prvi vrsti mlade ljudi, da se vključijo v ZK. K temu je poleg tega nedvomno prispevala tudi diferenciacija med

Struktura izključenih v ZKS v obdobju 1954—1973

Leto	Skupaj	Od tega				
		delovni in učenci v gospodarstvu	individualni kmetijski proizvajalci	drugi zaposleni	študentje in dijaki	drugi
1954	4 062	1 961	659	808	72	562
1955	4 077	2 013	564	865	46	589
1956	2 733	1 403	321	621	15	373
1957	2 338	1 224	238	543	33	300
1958	1 253	720	84	276	30	143
1959	1 298	768	63	303	28	136
1960	1 313	839	66	249	26	133
1961	1 327	821	53	311	49	93
1962	1 858	1 126	56	461	63	152
1963	1 207	774	33	272	31	97
1964	768	492	16	181	14	65
1965	1 298	819	14	287	30	148
1966	1 266	749	16	304	26	171
1967	978	511	9	255	45	158
1968	1 304	659	23	349	22	251
1969	613	291	18	187	10	107
1970	370	157	5	143	—	65
1971	338	138	1	152	2	45
1972	800	335	8	310	7	140
1973	198	80	3	79	4	32
skupaj	29 399	15 880 — 54 %	2 250 — 7,7 %	6 956 — 23,7 %	553 — 1,9 %	3 760 — 12,8 %

članstvom, ki je nujno povezana s to revolucionarno družbenopolitično akcijo. V tem obdobju je bilo sprejetih v ZK leta 1972 — 4178 novih članov, leta 1973 pa 4648 (največ v zadnjih petih letih, ter v prvih dveh mesecih 1974. leta že 1199 novih članov. To pomeni, da lahko tudi v letošnjem letu pričakujemo močan številčni porast članstva ZKS.

Drugi podatki o gibanju članstva v tem obdobju pa kažejo, da je bilo izključenih največ v prvih letih in da število izključenih stalno upada. Črtanih iz evidence zaradi neaktivnosti ali zato, ker se niso povezali ob prehodu iz ene v drugo organizacijo, se ni bistveno spreminjalo v vsem tem času. Izstopov iz ZK je bilo v začetku manj — v prvih 10. letih — okrog 200 do 300, v drugih 10. letih pa prek 1000. Število umrlih iz leta v leto narašča. To je tudi razumljivo, saj se je ZKS kot organizacija vse populacije šele formirala. Posebej v tem pogledu v zadnjem času izstopa leto 1972. V tem letu je bilo

Struktura črtanih iz ZKS v letih 1964 do 1973

Leto	Skupaj	Od tega				
		delavci in učenci v gospodarstvu	drugi zaposleni	individualni kmetijski proizvajalci	študentje in dijaki	drugi
1964	711	406	139	8	43	115
1965	—	—	—	—	—	—
1966	—	—	—	—	—	—
1967	—	—	—	—	—	—
1968	—	—	—	—	—	—
1969	1037	417	319	5	44	252
1970	1672	648	484	14	127	399
1971	1220	444	354	3	141	278
1972	2909	1206	806	21	115	761
1973	327	121	64	3	29	110
Skupaj	7876 100 %	3242 41,2 %	2166 27,5 %	54 0,7 %	499 6,3 %	1915 24,3 %

Opomba: od 1965 do 1968 ni podatkov.

po daljšem obdobju na novo sprejetih preko 4000 članov ZK. Diferenciacija kot sestavni del prizadevanj ZK za nove revolucionarne pridobitve pa je imela za posledico večje število izključenih, črtanih in izstopov v primerjavi s prejšnjimi leti. To je bila med drugim tudi posledica urejanja evidence članstva ter drugih političnih in kadrovskih priprav na popis članstva ZKS.

Od leta 1954 dalje beležimo močno gibanje članstva. V tem času je bilo sprejetih v ZKS 69.865 novih članov, nekaj tudi ponovno sprejetih, izključenih je bilo 29.445, črtanih iz članstva 11.995, izstopov 14.520, umrlo pa je 5.131 članov. Skupaj je v tem času odšlo iz organizacije 61.091 članov. Na prvi pogled kaže, da se je ZKS v tem času praktično obnovila. Stvarno pa gre za gibanje članstva v organizaciji iz najrazličnejših razlogov. Tako sklepanje potrjujejo tudi naslednji podatki: Med sedanjimi člani ZKS jih je 27.685 ali 41,3 %, ki so bili sprejeti v ZK do leta 1953. V letih 1954 do 1957 je bilo sprejetih v ZK 7413 članov, od katerih jih je sedaj v organizaciji 4231 ali 6,3 % vsega članstva. V naslednjem obdobju v letih 1958 do 1962 je bilo sprejetih v ZK 30.000 članov, od katerih je ostalo v organizaciji več kot tretjina, 11.823, kar je 17,6 % vsega članstva. Podobno je bilo v naslednjih letih. To pomeni, da ostajajo v ZK le najbolj zvesti člani ZK, ki so se identi-

Izstopi iz ZKS po strukturi v obdobju 1954—1973

Leto	Skupaj	Od tega				
		delavci in učenci v gospodarstvu	drugi zaposleni	individualni kmetijski proizvajalci	študentje in dijaki	drugi
1954	—	—	—	—	—	—
1955	—	—	—	—	—	—
1956	308	126	78	35	2	67
1957	—	—	—	—	—	—
1958	214	100	59	18	3	34
1959	238	128	54	13	8	35
1960	276	179	49	14	6	28
1961	—	—	—	—	—	—
1962	—	—	—	—	—	—
1963	—	—	—	—	—	—
1964	463	260	113	11	23	56
1965	1122	667	290	13	24	128
1966	1434	718	425	15	26	250
1967	2083	1046	661	11	20	345
1968	2430	1098	781	26	27	498
1969	1031	394	378	3	12	244
1970	1197	485	435	4	12	261
1971	1060	415	437	2	7	199
1972	2141	780	769	6	28	558
1973	347	131	98	1	3	114
skupaj	14 344 — 100 %	6527 — 45,5 %	4627 — 32,3 %	172 — 1,2 %	201 — 1,4 %	817 — 19,6 %

Opomba: za leta 1954, 1955, 1957, 1961 do 1963 ni podatkov.

ficirali s cilji in programom ZK in ki so se pripravljene bojevati za razvoj naše samoupravne družbe.

Podatki kažejo, da fluktuacija pri vseh kategorijah delavcev ni enaka. Največja je pri delavcih in učencih v gospodarstvu, tako glede sprejema kot tudi izključitev, izstopov ipd.; na drugem mestu so strokovni in administrativni delavci, sledijo jim ostali, študentje in individualni kmetijski proizvajalci.

Razporejenost članov ZKS po občinah

Razporejenost članov ZKS po občinah je zelo različna in odvisna od mnogih faktorjev. Praviloma je najmanjši delež članov ZK na skupno število prebivalcev v občinah, ki so manj razvite in ki imajo še precejšen del kmečkega prebivalstva. Nasprotno temu pa je največji delež članov glede na skupno število prebivalcev v občinah, ki so gospodarsko najbolj razvite. V ostalih občinah se delež članov ZK na število prebivalcev giblje znotraj teh meja. Od tega pravila pa odstopajo podatki v nekaterih razvitejših občinah, kjer delež članstva kljub temu ne dosega poprečja, medtem ko v nekaterih manj razvitih občinah delež članov ZK na skupno število prebivalcev presega poprečje. Poprečje znaša 5,1 ‰ v primerjavi s prebivalstvom nad 15 let.

Prikazani podatki naj bodo v ilustracijo, kakšna je razporeditev članstva ZK v Sloveniji.

Število in delež članov ZK na skupno število prebivalstva po občinah (prebivalstvo nad 15 let starosti na dan 31. 3. 1971)

Občina	Število prebivalstva	Število članov ZK 31. 12. 73	‰ članov ZK od števila prebivalstva
Slovenija	1 311 225	67 069	5,11
Ajdovščina	16 182	524	3,23
Brežice	19 511	558	2,85
Celje	44 953	3 045	6,77
Cerknica	10 683	508	4,75
Črnomelj	12 971	578	4,45
Domžale	23 178	621	2,67
Dravograd	5 427	251	4,62
Gornja Radgona	15 086	383	2,53
Grosuplje	16 716	375	2,24
Hrastnik	8 558	628	7,33
Idrija	13 642	575	4,21
Ilirska Bistrica	11 937	494	4,13
Izola	8 043	477	5,93
Jesenice	21 562	1 577	7,31

Občina	Število prebivalstva	Število članov ZK 31. 12. 73	% članov ZK od števila prebivalstva
Kamnik	16 601	588	3,54
Kočevje	12 784	860	6,72
Koper	27 499	2 376	8,64
Kranj	41 926	2 551	6,08
Krško	19 932	575	2,88
Laško	13 945	603	4,32
Lenart	12 334	208	1,68
Lendava	20 912	377	1,80
Litija	12 260	482	3,93
Lj. Bežigrad	32 835	2 386	7,26
Lj. Center	34 064	6 805	19,77
Lj. Moste-Polje	34 718	1 654	4,76
Lj. Šiška	51 188	2 855	5,57
Lj. Vič-Rudnik	50 239	1 509	3,00
Ljutomer	13 502	266	1,97
Logatec	5 466	178	3,25
Maribor	132 018	7 261	5,50
Metlika	5 471	321	5,86
Mozirje	11 591	221	1,90
Murska Sobota	49 274	1 243	2,52
Nova Gorica	40 349	2 807	6,95
Novo mesto	36 277	1 515	4,17
Ormož	13 615	265	1,94
Piran	9 528	676	7,09
Postojna	15 115	860	5,68
Ptuj	47 798	1 260	2,63
Radlje	12 131	298	2,45
Radovljica	22 047	1 007	4,56
Ravne	17 625	805	4,56
Ribnica	8 766	256	2,92
Sevnica	13 945	343	2,45
Sežana	18 307	1 104	6,03
Slovenj Gradec	12 314	529	4,29
Slovenska Bistrica	22 223	456	2,05
Slovenske Konjice	13 797	517	3,74
Šentjur	12 560	202	1,60
Škofja Loka	22 521	725	3,21
Šmarje	22 777	495	2,17
Tolmin	17 532	821	4,68
Trbovlje	14 763	1 254	8,49
Trebnje	12 260	407	3,31
Tržič	9 357	517	5,52
Velenje	21 180	1 795	8,47
Vrhnika	10 389	373	3,59
Zagorje	11 823	594	5,02
Žalec	25 218	1 022	4,05
Univerza	—	1 785	—
KVŠ Maribor	—	468	—

Delež članov ZK glede na število prebivalcev po občinah (grafični prikaz)

